

SUOMEN VAPAA-AJAN-
KALASTAJIEN
KESKUSJÄRJESTÖ

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2–6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

22.11.2024

Varsinais-Suomen ELY-keskus,
Kalatalouspalvelut
kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

Viite Lausuntopyyntö sähköpostitse 10.10.2024 (VARELY/6359/2024)

Asia Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto Hamina-Virolahden kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisten kalataloussäätelyehdotuksista

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut Hamina-Virolahden kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisten kalataloussäätelyehdotuksiin ja lausuu hakemuksesta kunnioittavasti seuraavaa.

Hakijan ehdotus: *Ympärivuotinen kalastuskielto lukuun ottamatta onkimista, pilkkimistä ja viehekalastusta tiettyihin salmipaikkoihin ja kapeikkoihin kalan kulun turvaamiseksi (Syväsalmi/Kotka, Sirkkosalmi/Hamina, Hillonlahden suu/Hamina, Salmenvirta/Hamina, Pitäjänsaari/Hamina, Pappilansaarten salmet/Hamina, Lauttasalmi/Hamina). Perustelut: Kalan kulun turvaaminen kutu-alueille.*

SVK kannattaa ehdotusta.

Hakijan ehdotus: *Kuhan alimman pyyntimitan nosto 45 cm:iin koko kalatalousalueella. Harjuksen alimman pyyntimitan nosto 40 cm:iin koko kalatalousalueella. Perustelut: kuhan kutu sekä harjuskannan elpyminen.*

SVK kannattaa kuhan alimman pyyntimitan nostoa 45 cm:iin ja harjuksen 40 cm:iin koko kalatalousalueella. Esitetyt pyyntimitan muutokset tukevat kalojen luonnonlisääntymistä, hyvän geeniperimän siirtymistä ja parantavat kalakantojen lihatuottoa.

Hakijan ehdotus: *Siian verkkokalastuksessa merellä pienin käytettävä solmuväli on 50 mm ajalla 1.8.-30.4. Ulkosaaristossa karisiian kutupyynnissä yli 3 m syvyydellä pienin sallittu solmuväli on 38 mm ajalla 15.10-15.11. Kuhan verkkokalastuksessa pienin käytettävä solmuväli on 50 mm.*

Perustelut:

- Vaellussiikojen kutukokoon kasvamisen varmistamiseksi esitetään 50 mm vähimmäissolmuväliä

ajalle 1.8.-30.4.

- Kesäkuukausina olisi voimassa vain kalastusasetuksella määrätty 43 mm (vuoden 2024 alusta 45 mm) solmuväli, koska kesällä siikaa kalastetaan silakankutupaikoilta väli- ja ulkosaaristossa ja tällöin saalis koostuu sekaisin kari- sekä vaellussiiasta, eikä näitä voi pyyntitapahtumassa eritellä.
- Itäisellä Suomenlahdella esiintyy paikallinen merikutuinen karisiikakanta, joka on pienikasvuinen, eikä sitä saa pyydettyä käytännössä yli 40-42 mm solmuvälin verkolla. Siika kutee ulkosaaristossa syvällä (yli 5 metrin syvyydessä) marraskuun alkupäivinä. Nykyisellä kalastuksensäätelyllä kohdennettu karisiian pyynti on mahdotonta kalastusasetuksen mukaisen 43 mm (45 mm vuonna 2024) alimman solmuvälin verkoilla. Tämän paikallisen karisiikakannan pyynnin mahdollistamiseksi esitetään syksyille rajoitetulle ajalle ulkosaaristoon yli 3 metrin syvyydelle kuukaudeksi lupaa pyytää vähintään 38 mm solmuvälin verkolla. Haminan-Virolahden kalatalousalueella esitetty pyyntialue olisi Kirkonmaanselän – Tammionselän – Harvajanselän – Ruissaaren – Vanhasaaren linjan eteläpuoleinen merialue, joka on ulkosaaristoa.
- Kuhan kalastuksessa esitetään alimmaksi sallituksi solmuväliksi 50 mm, joka varmistaa yhden kutukerran periaatteen valtaosalla kuhista sekä tukee 45 cm:n alamittaa. Kuhaa ja vaellussiikaa kalastetaan samoilla alueilla ja samoilla verkoilla. Säättämällä saman alimman solmuvälin kummankin lajin pyyntiin vältytään turhilta tulkinnoilta siitä, kumpaa lajia milloinkin pyydetään.

SVK toteaa, että kyseinen solmuvälisäätelukokonaisuus on esitetyssä muodossa sekava ja osittain myös kalastuslainsäädännön vastainen. Ajalliset ja epämääräisesti alueellisesti toisistaan poikkeavat solmuvälimääräykset ovat omiaan hankaloittamaan niin kalastajien kuin valvojenkin toimintaa. Kalatalousalueen esittämä solmuvälipoikkeus karisiian pyyntiin marraskuussa 38 mm:n verkoilla olisi vastoin kalastusasetusta, eikä ELY-keskuksella ole tässä yhteydessä toimivaltaa sellaisen hyväksymiseen.

SVK katsoo, että koko merialueella pienin sallittu solmuväli tulisi kasvattaa vähintään 55 millimetriin. Luonnonvarakeskuksen Kalavarojen käyttö ja hoito A -oppaan sivulla 230 olevan solmuvälitaulukon perusteella 50 mm solmuvälin verkkoihin alkavat esimerkiksi kuhat jäädä merkittävästi saaliiksi 41 senttimetrin pituisina eli alamittaisina. Meritaimenet alkavat puolestaan jäädä jo 34 senttimetrin pituisena 50 millimetriseen verkkoon ja tehokkaimmillaan kyseinen solmuväli on 49 senttimetrin mittaisille meritaimenille. SVK muistuttaa, että kalastuslain 56 §:n mukaan alinta pyyntimittaa pienemmän kalan pyytäminen on kielletty.

Järjestö huomauttaa vielä, että Kymen kta:n vastaavanlaisia kalastusrajoitusesityksiä koskevassa Var-ELYn tuoreessa päätöksessä (VARELY/4614/2023,), lukee näin: ”**Varsinais-Suomen ELY-keskus määrää siian verkkokalastukseen merellä 50 mm alimman solmuvälin vuosittain ajalle 1.8. – 30.4.**”

Hakijan ehdotus: *Kalastuskielto kaikilla pyydyksillä (lukuun ottamatta onkimista ja katiskaa) ajalla 15.5.-15.6 osissa merialuetta kuhan lisääntymisalueilla (Kaarniemen- eli Salminlahti/Kotka ja Hamina, Neuvottomanlahti/Hamina, Rakilanlahti/Hamina, Summanlahti/Hamina, Hillonlahti, Haminanlahti, Savilahti, Purholmanselkä ja Lupinlahti/Hamina, Mäntlahden Kylänlahti/Hamina, Ravijoenlahti-Porolahti/Virolahti, Rautalanselkä/Virolahti). Perustelut: Kuhan kutualue.*

SVK kannattaa verkkokalastuskiellon myöntämistä kyseisille alueille ja ajankohdalle. Sen sijaan rysä- tai viehekalastuskiellolle ei ole perusteita. Viehekalastus ja rysäkalastus ovat kalastusmuotoja, joissa voidaan helposti vapauttaa mahdollisena sivusaaliina saatuja kuhia.

SVK toteaa, ettei Etelä-Suomen merialueen kuha ole uhanalainen laji, vaan kannat ovat elinvoimaisia. Lähtökohtaisesti SVK ei vastusta kuhan kutuaikaista rauhoittamista, kunhan se toteutetaan sekä **ajallisesti, että alueellisesti tarkkarajaisesti**, muuta kalastusta tarpeettomasti rajoittamatta. Liki kaiken kalastuksen kieltäminen laajasti kuhan kudun turvaamiseksi ei ole kalastuslain edellyttämällä tavalla mitoitettu toimenpide, vaan kielto rajoittaa kalastusta

tarpeettoman laajasti.

Hakijan ehdotus: *Siian, taimenen ja lohen pyyntiin tarkoitettujen kiilaverkkojen, pesäverkkojen ja isorysän käyttö on kielletty 5 km lähempänä jokisuita.*

Perustelut:

- *Meritaimenen kutunousun turvaaminen jokiin on äärimmäisen tärkeää taimenen poikastuotannon palauttamiseksi alueen virtavesissä. Alueen vaelluskalajokien jokisuut ovat kaikki lahtien perukoissa, jolloin lakisääteinen 3 km isorysän käytön kieltoalue ei ole riittävä turvaamaan vaelluskalojen kutuvaellusta jokeen.*
- *Vaelluskalajokien vaellussiikakannat ovat myös taantuneet huomattavasti, joten myös vaellussiian kutunousun turvaamiseksi pyynnin rajoittaminen jokisuiden lähialueilla on erittäin tärkeää.*
- *Ajallisesti vaelluskaloihin liittyvien rajoitusten tulee olla voimassa elokuun puolivälistä marraskuun puoliväliin asti. Meritaimenen kutunousu alueen jokiin on pääosin syys-lokakuussa ja vaellussiialla lokakuusta marraskuun puoliväliin asti. Muun ajan vuodesta olisi voimassa 3 km isorysän käytön rajoitus.”*

SVK kannattaa ehdotusta.

Hakijan ehdotus: *Meritaimenen pyynnissä vapakalastuksessa merialueella on käytettävä väkäsettömiä tai yhteen puristettuja väkäsellisiä koukkuja koko vuoden.*

Perustelut:

- *Meritaimenen heittokalastus ja osin uistelu on suosittua merialueella ja se kohdentuu suoraan pelkästään meritaimeneen. Merialueella saalis koostuu valtaosin luonnonkudusta syntyneistä meritaimenista, jotka tulee vapauttaa heti. Kalojen vapauttamisen helpottamiseksi esitetään väkäsellisten koukkujen kieltäminen merialueella meritaimeneen kohdennetussa kalastuksessa. Esitys on myös lohi- ja meritaimenstrategian mukainen toimenpide.”*

SVK toteaa esityksen olevan linjassa valtakunnallisen lohi- ja meritaimenstrategian kanssa, ja järjestö kannattaa ehdotusta. SVK kuitenkin huomauttaa, että tämän tyyppinen säätelytoimenpide vaatii laajaa ja tehokasta viestintää toimiakseen toivotulla tavalla.

Hakijan ehdotus: *Tietyillä paikoilla verkkokalastus on sallittu vain solmuväliltään 80 mm tai sitä suuremmalla pohjaverkolla 15.10.-31.12. välisenä aikana 100 m lähempänä rantaa / alle 3 m syvyydellä. Jään alta tapahtuvaa pyyntiä tämä rajoitus ei koske (Suuri-Pisi/Virolahti, Ulko-Tammio/Hamina, Koivuluoto/Hamina). Perustelut: Taimenen syönnösvaelluksen turvaaminen tärkeimmillä syönnösalueilla syksyllä.*

SVK kannattaa esitystä ja toteaa, että hakijan kieltoperustelu meritaimenen suojelemiseksi on perusteltu. Alle 80 mm solmuvälin verkkojen kieltoaika voisi olla laajempikin ja jatkua myös jääkauden aikana. Lisäksi SVK ilmaisee huolensa harvoihin verkkoihin mahdollisesti tarttuvista luonnossa syntyneistä uhanalaisista taimenista ja toteaa, että kyseisillä ranta-alueilla voisi harkita myös harvojen verkkojen ympärivuotista käyttökieltoa.

Hakijan ehdotus: *Kalastuskielto kaikilla pyydyksillä (lukuun ottamatta onkimista) ajalla 1.4.-31.5. ahvenen ja hauen lisääntymisalueilla (Uittimensalmi/Hamina). Perustelut: Ahvenen ja hauen kutualue.*

SVK katsoo, ettei kalastuskiellon antamiselle haetussa laajuudessa ole esitetty riittäviä kalastuslain edellyttämiä perusteita. Kalojen esteetöntä kulkua kutualueille voidaan vahvistaa (omistajan tekemällä) passiivisten pyydysten kevätaikaisella kiellolla.

Hakijan ehdotus: *Kalastuskielto kaikilla pyydyksillä koko vuoden (Saarasjärvenoja/Virolahti). Perustelut: Taimenkannan suojelu.*

SVK kannattaa esitystä.

Hakijan ehdotus: *Kalastuskielto verkkopyydyksillä vuosittain ajalla 15.8.-30.11. vaelluskalajokien välijärvissä/lammissa 100 m lähempänä jokisuuta tai joen luusuaa (Summanjoki/Hamina ja Kouvola, Vehkajoki/Hamina ja Kouvola, Virojoki/Virolahti, Miehikkälä ja Hamina, Vaalimaanjoki/Virolahti, Miehik-kälä ja Luumäki). Perustelut: Vaelluskalojen nousun varmistaminen ja vapaa kulku koko joki-alueella.*

SVK kannattaa ehdotusta.

Hakijan ehdotus: *Koko kalatalousalueella kuhan ja hauen saaliskiintiö 3 kpl/laji/vrk/henkilö, lukuun ottamatta verkkokalastusta ja kaupallista kalastusta.*

Perustelut:

- *Vapakalastuksella saatua kuha- tai haukisaalista voidaan rajoittaa saaliskiintiöllä, koska kalat voidaan vapauttaa vahingoittumattomana tai kalastus lopettaa, kun vuorokausikohtainen saaliskiintiö on täynnä. Vapakalastuksessa kuhan ja hauen saalismäärät saattavat nousta hyvissä olosuhteissa suuriksikin, jonka vuoksi enimmäissaaliskiintiön asettaminen on perusteltua.*
 - *Saaliskiintiö ei kuitenkaan koske kaupallista kalastusta, joka on elinkeinotoimintaa. Verkkokalastukseen vuorokausikohtainen saaliskiintiöinti ei sovi, koska ennalta ei voida tietää saaliin suuruutta, eikä verkkokalastussaalista ole yleensä vapautettavissa. Vapaa-ajan verkkokalastusta säätelee myös kalastuslaki asettamalla enimmäisverkkomäärän.”*

SVK katsoo, että saaliskiintiön esittäminen käytännössä vain vakalastukseen ei ole tarkoituksenmukaista esityksen perusteena olevien tavoitteiden kannalta. Ensin tulisi seurata muita kuhakantaan vaikuttavien rajoitustoimien tuloksia, kuten pyyntimitan nostoa. Mikäli tulevina vuosina katsotaan edelleen olevan tarpeen ottaa käyttöön lisäkeinoja kuhan (tai muiden lajien) kantojen vahvistamiseksi, tulee samassa yhteydessä selvittää, miten mahdollisesti saaliskiintiöt voidaan yletää myös pyydyskalastukseen ja kaupallisille kalastajille.

SVK muistuttaa, että saaliskiintiöitä voidaan tämän estämättä kuitenkin sisällyttää kalastusoikeuden haltijoiden myymiin lupiin.

Lopuksi SVK muistuttaa, että kalastuslain 53 § ja 54 § mukaan rajoitukset tai kiellot eivät saa rajoittaa kalastusoikeuden hyödyntämistä eikä heikentää mahdollisuutta hyödyntää yleiskalastusoikeuksia enempää, kuin on välttämätöntä rajoituksen tai kiellon tavoitteen saavuttamiseksi ja toteuttamiseksi.

Lisäksi SVK esittää, että viranomaisen mahdollisesti hyväksyessä osan hakijoiden esityksistä, edellytetään niiden tuloksellisuutta säännöllisesti ja koko päätöksen voimassaoloajan seuraamaan.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Marcus Wikström (lausunnon valmistelija)
kalatalousasiantuntija

Olli Saari
toiminnanjohtaja